

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 260/2021 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om utnyttjandet av syntetiska bränslen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 260/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Heikki Vestman /saml:

Varför har regeringen inte sett till att fler RFNBO-drivmedel omfattas av distributionsskyldigheten redan från början av 2022 utan förhåller i stället upptrappningen av den nya teknologin med ett år,

med hjälp av vilka åtgärder har regeringen för avsikt att lösa materialbristen i fråga om förnybara biobränslen,

har regeringen för avsikt att främja en upptrappning av produktionen av syntetiska bränslen och

har regeringen som mål att påverka EU:s taxonomi i enlighet med vårt nationella intresse på så sätt att kärnkraft kategoriseras som en förnybar energiproduktionsform?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av användningen av biodrivmedel för transport och till vissa andra lagar (RP 48/2021 rd) lämnades den 8 april 2021. Syftet med propositionen är att genomföra det omarbetade EU-direktivet (RED II) om förnybar energi till den del det gäller främjande av användningen av förnybar energi inom transportsektorn. Tillämpningsområdet för den nationella distributionsskyldigheten enligt lagen om distributionsskyldighet utvidgas till att omfatta biogas från början av 2022 och förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung för transport (RFNBO-drivmedel, syntetiska bränslen, elektrobränslen) från början av 2023.

Regeringen har inte i något avseende förhållat upptrappningen av RFNBO-drivmedel utan har i initialfasen sett till att de i en större utsträckning omfattas av distributionsskyldigheten oberoende av att noggrannare beräkningsregler för de här drivmedlen saknas. Jag har tidigare i ett svar på ett skriftligt spørgsmål (SSS 688/2020 rd) anfört att kommissionen enligt RED II ska utfärda delegerade akter både om fastställande av förnybar el när den levereras via distributionsnätet och om metoderna för beräkning av växthusgasutsläppen. De här definitionerna och metoderna för beräkning är väsentliga för att RFNBO-drivmedel ska kunna omfattas av distributionsskyldigheten. Akterna ska enligt direktivet utfärdas senast den 31 december 2021. I mitt tidigare svar har jag även konstaterat att skyldigheten i praktiken kan omfatta syntetiska drivmedel tidigast från och med början av 2022. Under den tid som beredningen av regeringens proposition som nu har lämnats till riksdagen pågick har kommissionen inte utfärdat de delegerade akterna i fråga och det innebär att man inte har kunnat ta ställning till innehållet i dem i samband med beredningen.

De faktiska investeringarna i produktionen av RFNBO-drivmedel är fortfarande på planeringsstadiet och därför förväntar man sig att drivmedlen i fråga inte kommer ut på marknaden i några

betydande mängder ännu under 2022. På uppdrag av arbets- och näringsministeriet har AFRY gjort en grundläggande utredning om distributionsskyldigheten (Jakeluvelvoitteen laajentaminen VN/3364/2020). Enligt den är de olika tillverkningsteknologierna för elektrobränslen fortfarande i en utvecklingsfas och man räknar med att en mera omfattande kommersiell produktion inleds inom 5–10 år. Även Teknologiska forskningscentralen VTT Ab:s kalkyler (Hiilineutraali Suomi 2035 - Skenaariot ja vaikutusarviot, 2020) är liknande: Elektrobränslen kommersialiseras inte påtagligt förrän efter 2030. Verkningsarna av målet med koldioxidneutralitet kommer att börja synas på ett påtagligare sätt efter 2030 då elektrifieringen stärks inom alla sektorer och el börjar användas i större skala även för att förädla s.k. elektrobränslen (s.k. power-to-X-teknologi).

Avsikten är att främja produktionen av RFNBO-drivmedel inte bara med hjälp av distributions-skyldigheten utan också med hjälp av ett investeringsstöd som riktas till de första kommersiella institutionerna. Arbets- och näringsministeriet kan på grundval av ett övervägande stödja innovativa energiprojekt. Investeringsstödet för ny energiteknologi och stora demonstrationsprojekt kan beviljas projekt över 5 miljoner euro och vars mål är framtida energilösningar. Arbets- och näringsministeriet tog inom utsatt tid i februari 2021 emot 22 investeringsansökningar för projekt för ny energiteknologi och stora demonstrationer för 2021. I ansökan deltar även projekt relaterade till väteekonomi och RFNBO-drivmedel. I statsbudgeten för 2021 har för ändamålet reserverats 60 miljoner euro. Arbets- och näringsministeriet har preliminärt bedömt att beslut om de projekt som ska få stödet fattas på hösten 2021.

I utkastet till programmet för en hållbar tillväxt i Finland, vilket beskriver Finlands preliminära plan för användningen av en finansiering för återhämtning och resiliens framläggs ett investeringsstöd för utnyttjandet av bland annat nya energiteknologier, väteekonomi och koldioxid. Ett stöd för investeringar relaterade till elektrobränslen ingår i de här helheterna. För energi- och industriprojekt har man beräknat att finansieringen uppgår till mer än 600 miljoner euro.

I Finland har man också grundat ett nationellt vätekluster för att trappa upp väteekonomin och utveckla exporten av lösningar relaterade till väte. Arbets- och näringsministeriet har deltagit i arbetet för att främja skapandet av ett nationellt vätekluster och jag tog själv initiativ till grundandet av klustret i höstas genom att lägga fram en kraftfull vädjan till företagen om inledandet av ett nationellt vätekluster.

I anslutning till frågan som gäller materielbristen på förnybara biobränslen är det klart att marknaden för biobränslen är global och konkurrensen om råvarorna är i allmänhet hård. I samband med en revidering av lagen om distributionsskyldighet har arbets- och näringsministeriet hos kommissionen ansökt om tillstånd att nationellt höja andelsbegränsningen för de biobränslen som tillverkas av de råvaror som räknas upp i bilaga IX del B (använd matolja, animaliska fetter) i RED II från 1,7 procent till 3,4 procent. Den här processen pågår men om kommissionen beviljar tillstånd att höja gränsen nationellt så leder det till en ökad flexibilitet för användningen av de här råvarorna. Kommissionen håller dessutom för närvarande på med en revidering av del A och B i bilaga IX och målet är att ta med nya råvaror på listan över utvecklade biobränslen. Finlands ståndpunkt har redan under en lång tid varit att råvarubasen för förnybara bränslen för transport bör hållas så bred som möjligt inom ramen för hållbarhetskraven. Efterfrågan på förnybara bränslen för trafik ökar snabbt och därför är det viktigt att ha som mål att utveckla nya produktionsteknologier och bredda råvarubasen för biobränslen. Det behövs också alternativ till flytande biobränslen och därför har man även för avsikt att i enlighet med regeringens proposition ta med biogas och RFNBO-drivmedel i distributionsskyldigheten. Förutom de här så ökar betydelsen av eltrafik markant i framtiden. Det här kan vi redan se inom vägtrafiken i och med att antalet hybrid- och elbilar har ökat.

Den 16 april anförde jag ett svar på ett skriftligt spørgsmål (SSS 176/2021 rd) om klassificeringen av och rollen för kärnkraft. I svaret redogörs det för på vilket sätt Finland har gjort insatser för att påverka ärendet. Finland har utfört omfattande påverkansarbete för den delegerade akten som gäller begränsning av klimatförändringar och har i sin operativa påverkan betonat betydelsen av

teknikneutralitet och följande principer. Kriterierna ska definieras så att olika koldioxidsnåla tekniker behandlas likvärdigt vid bedömning. Vad gäller kärnenergi är det till stor del en fråga om teknikneutralitet. Kärnenergi är en utsläppssnål energiform och viktig för att Finland ska uppnå målet klimatneutralitet. Finland har i förhandlingarna om taxonomi ansett att kommissionen snart ska klargöra kärnenergis roll i taxonomin.

Efter det här har kommissionen publicerat en delegerad akt om att stävja klimatförändringen den 21 april 2021. Akten i fråga innehåller tekniska bedömningskriterier för ett flertal källor för förnybar energi. Kärnenergi finns inte med i den här versionen. En kompletterande delegerad akt som gäller naturgas och kärnenergi kommer dock att enligt nuvarande uppgifter utfärdas efter sommaren 2021. Rådet har möjlighet att förkasta den delegerade akten med kvalificerad majoritet. Även Europaparlamentet har möjlighet att med enkel majoritet förkasta akten. Finansministeriet som ansvarar för helheten hållbar finansiering ämnar lämna en e-skrivelse till riksdagen om innehållet i den delegerade akten, varigenom Finlands ståndpunkt till akten kommer till behandling i riksdagen.

Helsingfors den 11 maj 2021

Näringsminister Mika Lintilä